Nr 57.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar; given Stockholms slott den 13 februari 1925.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt i punkterna 1:o—14:o.

GUSTAF.

Sven Linders.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 februari 1925.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Linders anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning vissa ärenden angående försäljning av kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar, vilka ärenden synts böra föranleda framställning till riksdagen, samt anför härom följande:

1:o.

[1.] *Viksjö kronopark i Uppsala län.*

Den 28 april 1911 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att av kronoegendomen $^3/_4$ mantal Viksjö nr 2 i Häggeby socken av Uppsala län vissa lotter skulle försäljas samt att övriga delar av egendomen skulle från och med den 14 mars 1912 ställas under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning. Sedan denna disposition av egendomen blivit genomförd, har domänstyrelsen förordnat, att sistnämnda delar av egendomen eller lotten Vretskiftet med sko-

gen, som vid ägostyckning åsatts $^{37}/_{100}$ mantal med beteckning litt. Bb, skulle från och med den 14 mars 1913 benämnas kronoparken Viksjö.

Jämlikt Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut hava sedermera två lotter om respektive 0.50 och 0.22 hektar blivit från kronoparken försålda (prop. 169 och R. skr. 143 1914 års senare riksdag samt prop. 106 och R. skr. 155 1920 års riksdag).

I anledning av en hos domänstyrelsen under år 1923 gjord ansökning av jordbruksarbetaren Adolf Fredrik Lindqvist om inköp av ett område om 0.75 hektar från kronoparken har vederbörande jägmästare i avgivet yttrande tillstyrkt Lindqvists ansökning ävensom föreslagit, att hela det område av kronoparken, som lämpade sig för egna hem, måtte indelas i tomter och försäljas. Sedan såväl överjägmästaren som domänintendenten liksom även länsstyrelsen tillstyrkt en dylik försäljning, har uppskattningsförrättning hållits den 28 oktober 1924. Av instrumentet häröver jämte övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren M. Mörtsell år 1924 upprättad karta över till försäljning avsedda tomter från egendomen, inhämtas bland annat följande.

Det till försäljning ifrågasatta området är beläget vid kronoparkens södra gräns omkring 1.3 mil från Bålsta järnvägsstation och 0.4 mil från Finstaholms brygga.

Uppskattningsmännen hava föreslagit försäljning av sex lotter, vilka utmärkts å Mörtsells nyssnämnda karta och vilkas arealer och saluvärden upptagits sålunda:

Lott å Mörtsells karta	Areal hektar	Saluvärde	
		summa kronor	därav för växande skog kronor
Nr 1	0.820	1,037	217
» 2	0.780	1,070	290
» 3	0.700	931	371
» 4	0.525	552	27
» 5	0.455	410	92
» 6	0.610	777	228
summa	3.890	4,777	1,225

Det område, som Lindqvist åsyftat i sin ansökning, motsvarade närmast lotten nr 1.

Lotterna äro obebyggda samt delvis uppodlade och delvis beväxta med barr- och lövskog.

Jordmånen utgöres av sand, delvis starkt stenblandad.

Vid utstakning av lotterna har ett mindre område mellan lotterna nr 4 och 5 undantagits. Enligt av jägmästaren till domänstyrelsen lämnat meddelande finnes å detta område en för lotterna avsedd gemensam källa.

Vederbörande kommunalnämndsordförande har — likaledes enligt uppgift av jägmästaren — meddelat, att Lindqvist, som vore född 1883, hyrde bostad i ett torp nära kronoparken samt att han kunde betecknas såsom en skötsam och medellös person.

Länsstyrelsen har icke haft något att erinra i anledning av det uppgjorda försäljningsförslaget.

Domänstyrelsen har ansett försäljning av ifrågavarande lotter kunna ske utan olägenhet för kronoparkens skötsel samt vara till fördel för domänfonden. Mot det upprättade försäljningsförslaget och de därvid åsatta värdena har styrelsen icke haft något att erinra. Styrelsen har tillika hemställt, att Lindqvist måtte erhålla hembudsrätt i fråga om lotten nr 1.

Även jag biträder försäljningsförslaget, men synes mig skäl ej föreligga att tillerkänna Lindqvist hembudsrätt. *Departementschefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

> att ovannämnda med nr 1—6 betecknade lotter må, var för sig med ovan angivet område, från kronoparken Viksjö i Häggeby socken av Uppsala län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

2:o.

Genom brev den 18 april 1914 förordnade Kungl. Maj:t, att från kronoegendomen 1 mantal Ölmestad kronogård nr 3 i Refteleds socken av Jönköpings län huvudgården med en areal av 39.191 hektar skulle försäljas under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor samt att egendomen i övrigt skulle vid arrendetidens slut den 14 mars 1916 bibehållas i kronans ägo och förvaltas såsom kronopark. Den sålunda i kronans ägo bevarade delen av egendomen, som vid ägostyckning åsatts $^1/_3$ mantal, förvaltas sedan den 1 januari 1917 tillika med två jämlikt beslut den 23 oktober 1891 och den 26 november 1909 inköpta fastigheter samt åtskilliga under skogsstatens förvaltning ställda kronoegendomar, samtliga i Refteleds socken, under gemensamt namn av kronoparken Nennesmo, vilken för närvarande omfattar en areal av sammanlagt 834.75 hektar. [2.] *Kronoparken Nennesmo i Jönköpings län.*

Vid år 1923 av extra lantmätaren S. E. Campbell förrättat laga skifte å vissa Ölmestads by tillhöriga samfälligheter har kronan för ovanberörda fastighet $^1/_3$ mantal Ölmestad kronogård, betecknad med nr 3 (3^5), tilldelats ett skifte om 0.0259 hektar av grustaget Brobacken.

I en till Kungl. Maj:t ställd ansökning har H. G. Ekström, Reftele, anhållit om tillstånd att inköpa ovannämnda kronan tillhöriga skifte mot pris, som domänstyrelsen ville bestämma.

Sedan ansökningen remitterats till domänstyrelsen, har vederbörande jägmästare på uppdrag av styrelsen verkställt värdering av det till försäljning ifrågasatta området.

Av värderingsinstrumentet framgår bland annat följande.

Saluområdet, enligt skifteshandlingarna av år 1923 benämnt lotten F. b. nr 3 och redovisat såsom äng, utgöres av dels backe, hårdvall, om 198 kvadratmeter, dels väg om 61 kvadratmeter. Detsamma är av långsträckt form med endast 10 meters bredd samt är beläget omkring 500 meter från Reftele järnvägsstation. Skog saknas fullständigt. Saluvärdet har uppskattats till 388 kronor 50 öre.

Jägmästaren har, under framhållande att kronan icke hade någon som helst användning för ifrågavarande lilla område, fullständigt isolerat som det låge från andra allmänna skogar, hemställt, att området måtte försäljas å offentlig auktion.

Jämväl *överjägmästaren* har tillstyrkt områdets försäljning och har ej haft något att erinra mot värderingsinstrumentet.

Domänstyrelsen har ej heller för sin del haft något att erinra mot den verkställda värderingen, och har styrelsen, som ansåge området ej erfordras för skötseln av kronoparken Nennesmo, hemställt, att detsamma måtte försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande enligt bestämmelserna i brevet den 29 maj 1874.

Departementschefen

Då jag ej har något att erinra mot nu föreliggande försäljningsförslag, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ifrågavarande till kronoparken Nennesmo i Jönköpings län hörande område om 0.0259 hektar må försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor med tillträdesrätt för köpare vid köpets avslutande.

3:o.

[3.] *Forsbacka nr 1 och Kollskog nr 1 med mjölkvarn m. m. i Jönköpings län.*

Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 15 mars 1901 inköptes den 6 april samma år från Forsbacka och Hanefors aktiebolag de i Mo socken och Tössbo härad av Älvsborgs län belägna, nämnda aktiebolag tillhöriga egendomarna 1 mantal Forsbacka nr 1 och $^7/_8$ mantal Kallskog nr 1 med mjölkvarn.

Egendomarna förvärvades för att jämte andra vid samma tillfälle inköpta fastigheter bilda kronoparken Forsbacka.

Egendomarna, som äro belägna omkring 8 kilometer från staden Åmål, omfatta enligt uppgift, hämtad ur beskrivning till den över Tössbo härad av rikets ekonomiska karteverk åren 1891—1892 upprättade kartan: Forsbacka 494.1 hektar, därav 2.4 hektar tomt och trädgård, 63.0 hektar åker, 348.1 skogbevuxen mark och 80.6 hektar vatten och impediment samt Kallskog 284.4 hektar, därav 0.1 hektar tomt, 35.7 hektar åker, 221.7 hektar skogsmark och 26.9 hektar vatten och impediment.

Skötseln av egendomarna, såväl vad beträffar inägor som skog, har allt-

ifrån köpet och intill den 14 mars 1922 omhänderhafts av skogsförvaltningen.

Ifrån sistnämnda dag har förvaltningen av huvudsakliga delen av egendomarnas inägor övertagits av domänstyrelsens lantbruksbyrå, som mot en årlig avgäld av 2,500 kronor i en lott utarrenderat områdena till den 14 mars 1925.

Arrendelotten innehåller en areal av omkring 132 hektar. Å lotten äro förlagda samtliga huvudgårdens byggnader till ett antal av 27 stycken.

Arrendelotten är belägen å ömse sidor av den i stark båge framflytande Forsbacka- eller Åmålsån, vilken inom lottens gränser bildar vattenfallen Kallskogsfallet och Gärdesfallet.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 23 maj 1913 hava Gärdesfallet samt Haneforsfallet och Sågfallet, de båda senare belägna ovanför Gärdesfallet och utom arrendelotten, överflyttats från domänstyrelsens till vattenfallsstyrelsens förvaltning samt äro jämte nödiga utmål genom avtal den 27 juli 1915 för en tid av 65 år, räknad från den 15 därförutgångna mars, upplåtna med vattenfallsrätt mot en årlig avgäld av 2,000 kronor till Åmåls stad för elektrisk kraftanläggning.

Under åren 1915—1918 hava Sågfallet och Haneforsfallet blivit av staden utbyggda till kraftstation vid Hanefors.

Gärdesfallet har däremot hittills icke utnyttjats. Vid verkställd förberedande undersökning har nämligen utrönts, att genom uppdämning av vattennivån i den nedanför fallet liggande delen av ån till jämnhöjd med fallets övre kant fallet bäst kunde utnyttjas för ökande av fallhöjden vid det av kronan disponerade Kallskogsfallet, där ett annex till den vid Hanefors befintliga kraftstationen lämpligen borde anläggas.

I skrivelse den 31 oktober 1924 har *domänstyrelsen* gjort framställning om upplåtelse till Åmåls stad av vissa delar av ifrågavarande kronogendomar och därvid anfört bland annat följande.

I skrivelse den 30 augusti 1922 hade drätselkammaren i Åmåls stad, med förmälan att staden vore betänkt på en utvidgning av sin kraftanläggning, hos domänstyrelsen framställt förfrågan, huruvida och på vilka villkor styrelsen vore villig att till staden på arrende upplåta antingen Kallskogsfallet med mäldkvarn jämte ett vid fallets nedre del erforderligt utmål ävensom de, huvudsakligen av ängs- och kärrmark bestående områden av kronoegendomen Forsbacka, som genom uppdämning komme att översvämmas, eller eventuellt hela egendomarnas till jordbruk avsedda område.

Styrelsen, som funne en upplåtelse i mindre områden av jordbrukslotten olämplig, då därigenom lottens brukning skulle i avsevärd mån försvåras, och som jämväl ansåge det för statsverket vida fördelaktigare, därest denna genom onödiga och alltför stora samt i underhåll synnerligen dyrbara byggnader betungade lott skulle kunna avyttras, ifrågasatte å sin sida, huruvida icke staden skulle vara villig att inköpa detta område antingen helt eller till största delen.

Efter att å denna framställning hava mottagit svar från Åmåls stad med anhållan om närmare uppgift beträffande dels huru stort område, styrel-

sen ansåge nödigt böra medfölja vid köpet, dels köpeskilling och övriga vid avtalet fästade villkor, hade styrelsen genom länsstyrelsen i länet låtit anmoda domänintendenten att med biträde av vederbörande uppskattningsmän härutinnan inkomma med utredning, varvid styrelsen för uppskattningsmännen å en medsänd, av e. jägmästaren Erik G. Norén år 1904 och av e. jägmästaren Tor Jacobson år 1921 kompletterad karta över inägorna till huvudgården å Forsbacka kronopark angivit det område, vilket enligt styrelsens uppfattning borde bliva föremål för försäljning.

Med skrivelse den 13 augusti 1924 hade länsstyrelsen till styrelsen översänt det vid uppskattningsförrättningen förda instrumentet jämte ovan nämnda karta med till densamma hörande beskrivning.

Av instrumentet inhämtades, att uppskattningsmännen, vilka enligt dem givet uppdrag verkställt värdering av det av styrelsen till försäljning föreslagna området, för sin del likväl förordat en utvidgning av nämnda område genom flyttande av dess gräns längre mot nordväst, varigenom en eljest uppkommande söndersplittring av åkerjorden å denna del av området skulle kunna undvikas.

Värdering av detta på så sätt utökade område hade av uppskattningsmännen tillika verkställts.

Alternativen, å kartan utmärkta med heldragna röda (styrelsens förslag) och blå gränslinjer (uppskattningsmännens förslag), omfattade så gott som hela egendomarnas jordbruksområde med därå varande samtliga byggnader ävensom mindre delar av den till kronoparken hörande skogsmarken.

I försäljningsförslagen inginge givetvis icke det inom området varande, under vattenfallsstyrelsens förvaltning stående och till Åmåls stad utarrenderade vattenfallet med tillhörande utmål (Gärdesfallet).

Försäljningslotterna hade med nedan angivna arealer åsatts följande värden:

Areal hektar				Värde kronor			
Åker och tomt	Äng	Betes- och skogsmark	Summa	Mark	Åbyggnader och vattenrätt	Växande skog	Summa i runt tal
Alternativ I med den av styrelsen angivna gränsen.							
83.34	4.26	60.96	148.56	67,226.80	15,000.—	43,839.50	126,000.—
Alternativ II med den av uppskattningsmännen angivna gränsen.							
84.70	4.26	62.90	151.86	68,470.—	15,000.—	45,639.50	129,000.—

Den ändring i försäljningslottens gränser, som av uppskattningsmännen förordats, hade styrelsen ansett sig böra biträda på de av uppskattningsmännen anförda skäl, och hade styrelsen i skrivelse den 1 augusti 1924 underrättat drätselkammaren i Åmåls stad om det sistnämnda lott åsatta saluvärde ävensom om de villkor, som vid ett eventuellt köp komme att vid avtalet fästas, nämligen förbehåll om rätt för kronan eller dess underhavare att begagna den från Djupedal över gärdesdammen förbi gården till allmänna landsvägen till Åmål ledande väg ävensom att vintertid vid virkesdrivning från kronoparken taga väg över gårdens ägor samt skyldighet för köpare att till lekplan omkring det vid Haget belägna, till skola använda stathuset upplåta ett mindre område.

Drätselkammaren hade i skrivelse den 19 september 1924 meddelat, att staden vore villig att till åsatt saluvärde och på de av styrelsen angivna villkor inköpa området ifråga, under förutsättning att hinder icke mötte

från vattenfallsstyrelsens sida med hänsyn till den av denna myndighet å området gjorda upplåtelsen.

Vattenfallsstyrelsen hade i avgivet utlåtande den 8 oktober 1924 förklarat sig icke hava något att erinra emot försäljningen. Det Kallskogsfallet jämte å lotten varande byggnader åsatta saluvärdet av 15,000 kronor hade dock av vattenfallsstyrelsen ansetts för lågt. Enbart fallet hade av vattenfallsstyrelsen värderats till 17,100 kronor.

Domänstyrelsen hade emellertid ansett sig icke böra vidtaga motsvarande höjning i lottens slutliga saluvärde, då enligt styrelsens förmenande detta saluvärde kunde anses fullt tillfredsställande.

I skrivelse den 17 januari 1925 har *vattenfallsstyrelsen* gjort framställning om upplåtelse till Åmåls stad av Gärdesfallet med tillhörande utmål.

Vattenfallsstyrelsen har därvid anfört bland annat följande.

Åmåls stads drätselkammare hade för avsikt att komplettera stadens vattenkraftanläggning vid Hanefors genom att vid Kallskogskvarn, belägen strax nedanför Gärdesfallet, uppföra en ny kraftstation, som skulle utnyttja dels fallet vid Kallskog cirka 5.7 meter, dels Gärdesfallet, cirka 4.3 meter högt.

Drätselkammaren hade i skrivelse till vattenfallsstyrelsen den 23 september 1924 anhållit om meddelande rörande de villkor, under vilka vattenfallsstyrelsen vore villig upphäva det mellan vattenfallsstyrelsen och staden den 27 juli 1915 upprättade vattenfallsrättsavtalet, i vad anginge Gärdesfallet med tillhörande utmål, och i stället med äganderätt till staden upplåta samma fall med utmål.

Anledningen att staden önskade med äganderätt disponera Gärdesfallet vore, att detsamma lämpligen borde utbyggas gemensamt med Kallskogsfallet, och att det vid sådan utbyggnad skulle för staden vara synnerligen olägligt, om vattenfallsrättsavtalet fortfarande skulle tillämpas beträffande Gärdesfallet, särskilt på grund av i vattenfallsrättsavtalet inryckta bestämmelser om statens rätt till för fallets utnyttjande utförda anläggningar vid avtalstidens utgång.

Det komplex av små vattenfall, varom här vore fråga, kunde icke gärna ifrågakomma för direkt exploatering för statens räkning, och hade även vattenfallsstyrelsen, i och med redan gjorda vattenfallsrättsupplåtelser, principiellt tagit ställning härtill. Om nu, såsom domänstyrelsen tillstyrkt, Kallskogsfallet och för dess utbyggande behövligt uppdämningsområde, försåldes till Åmåls stad, vore ej från vattenfallsstyrelsens sida något att erinra mot, att även Gärdesfallet med äganderätt överlätes till staden.

Arrendet för Sågfallet, Haneforsfallet och Gärdesfallet utginge med sammanlagt 2,000 kronor årligen. Sammanlagda fallhöjden för dessa tre fall vore cirka 20.3 meter, varav 4.2 meter belöpte på Gärdesfallet. Om det sistnämnda uteslötes från arrendet, borde arrendesumman således minskas med cirka 400 kronor per år. När det däremot gällde att bestämma, vilken köpeskilling, som borde åsättas Gärdesfallet med tillhörande utmål, torde böra beaktas följande.

Redan år 1913 hade frågan om utarrendering av vissa vattenfall i Forsbackaån uppkommit och hade då fem sådana, nämligen Kroppafallet, Persbyhammarsfallet, Sågfallet, Haneforsfallet och Gärdesfallet överflyttats till vattenfallsstyrelsens förvaltning. Anbud infordrades rörande upplåtande av hela detta fallkomplex med vattenfallsrätt, varvid inkommit dels ett anbud från privatpersoner, lydande å 3,000 kronor, dels ett

från Åmåls stad, å 2,000 kronor. Hela fallhöjden beräknades till 29.1 meter, och ansåges, att lågvattenseffekten efter reglering av ovanför liggande sjöar skulle bliva under normala år 330 turbinhästkrafter, under torra år 190 turbinhästkrafter, motsvarande cirka 11.5 respektive 6.3 turbinhästkrafter per fallmeter. Det högre, privata anbudet fråträddes emellertid senare av anbudsgivarna på grund av den nya ekonomiska situation, som inträdde efter krigsutbrottet. Åmåls stad hade därefter återkommit med nya förfrågningar, som ledde till underhandlingar, resulterande i två kontrakt, varvid emellertid arrendebeloppet för de tre nedre fallen bestämdes till, som ovan nämnts, 2,000 kronor, och för de två övre till 300 kronor per år. Att märka vore, att kronan härvid ansåges vara ägare till $^1/_{10}$ av Persbyhammarsfallet. Äganderättsfrågan rörande såväl Kroppafallet som Persbyhammarsfallet torde fortfarande få anses delvis outredd, dock vore med all sannolikhet kronan majoritetsägare till båda fallen. Då de tre nedre fallen sammanlagt utgjorde cirka 20.3 fallmeter, kunde man anse, att Åmåls stad för närvarande där betalade cirka 100 kronor per fallmeter i årligt arrende. Om ovannämnda siffror rörande effekten tillämpades, innebure detta pris 8 kronor 70 öre à 15 kronor 80 öre per turbinhästkraft och år. Domänstyrelsen hade vid tidigare verkställd utredning kommit till den uppfattningen, att ett pris av 8 kronor per turbinhästkraft för reglerad effekt under normala år kunde anses vara ett skäligt årsarrende. Då emellertid före kriget frivilligt avgivits ett anbud om 3,000 kronors årsarrende för hela fallhöjden, motsvarande cirka 120 kronor per fallmeter, kunde anses rimligt, att vid ett friköp nu betalades ett något högre pris än det, som låge till grund för nuvarande arrende. Enligt samma förutsättningar som ovan gjorts beträffande effekten per fallmeter skulle de cirka 4.2 meter fallhöjd, som Gärdesfallet representerade, motsvara under normala år omkring 50 hästkrafter. Att märka vore emellertid, att efter samma beräkning Sågfallet och Haneforsfallet med tillsammans cirka 16.1 fallmeter, endast skulle representera cirka 185 hästkrafter, under det att fallet faktiskt utbyggts för 500 hästkrafter, vilket sålunda tydde på, att vederbörande ansåge sig kunna driva vattenregleringen avsevärt längre, än ursprungligen förutsatts.

I betraktande härav hade vattenfallsstyrelsen ansett skäligt, att försäljningspriset sattes till 3,000 kronor per fallmeter eller cirka 50 procent högre, än som motsvarade nuvarande arrende, kapitaliserat efter 5 procent räntesats. Värdet för Gärdesfallet bleve då 12,600 kronor, under det att Kallskogsfallet med 5.7 fallmeter skulle kunna åsättas ett värde av 17,100 kronor.

Åmåls stadsfullmäktige hade, efter från vattenfallsstyrelsen lämnat meddelande om styrelsens ställning i frågan, förklarat sig villiga att inköpa Gärdesfallet till nämnda pris, varvid förutsattes, dels att stadens årsarrendeavgift enligt vattenfallsrättsavtalet minskades med 400 kronor, dels att avtal om stadens förvärv av Kallskogsfallet komme till stånd.

Med en till Kungl. Maj:t den 22 januari 1925 inkommen skrivelse har domänstyrelsen överlämnat en till styrelsen ställd skrift från Åmåls stads drätselkammare, däri drätselkammaren, under hänvisning till att vattenfallsstyrelsen förklarat sig villig att hos Kungl. Maj:t förorda att Gärdesfallet med därtill hörande utmål försåldes till staden mot en köpesumma av 12,600 kronor, i enlighet med stadsfullmäktiges uppdrag anhållit att

för en köpeskilling av 129,000 kronor få inköpa den del av egendomen Forsbacka, som angåves i domänstyrelsens skrivelse den 21 augusti 1924 och en densamma närsluten karta.

Det av vederbörande uppskattningsmän uppgjorda, av domänstyrelsen tillstyrkta förslaget till upplåtelse till Åmåls stad av mark från ifrågavarande kronoegendomar ävensom vattenfallsstyrelsens förslag rörande upplåtelse till staden av Gärdesfallet med tillhörande utmål anser jag mig kunna biträda jämväl med avseende å de föreslagna köpeskillingarna. Desamma böra inlevereras till länsstyrelsen i Älvsborgs län, som har att därav tillställa vattenfallsstyrelsen 12,600 kronor att tillföras statens vattenfallsverks rörelsekapital. *Departementschefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förenämnda med blå gränslinjer å en av e. jägmästaren Erik G. Norén år 1904 och av e. jägmästaren Tor Jacobson år 1921 kompletterad karta över inägorna till huvudgården å Forsbacka kronopark utmärkta område av kronoegendomarna Forsbacka nr 1 och Kallskog nr 1 i Mo socken av Älvsborgs län med de inom detsamma liggande, dels under domänstyrelsens dels ock under vattenfallsstyrelsens förvaltning ställda vattenfall med utmål må till Åmåls stad försäljas mot en kontant till länsstyrelsen i länet vid tillträdet erlagd köpeskilling av 141,600 kronor under villkor,

att kronan eller dess underhavare förbehålles rätt att begagna den från Djupedalen över gärdesdammen förbi gården till allmänna landsvägen till Åmål ledande väg ävensom att vintertid vid virkesdrivning från Forsbacka kronopark taga väg över gårdens ägor,

att staden skall vara skyldig att till lekplan omkring det vid Haget belägna, till skola använda stathuset upplåta ett mindre område,

att området säljes i det skick, vari det vid tillträdet befinnes, varvid staden skall inträda i de rättigheter och skyldigheter kronan ägt till den brukare, som vid samma tid avträder området,

att köpebrev skall utfärdas, så snart köpeskillingen erlagts,

att staden skall svara för de å området för tiden efter tillträdesdagen belöpande onera och utskylder, samt

att staden skall ensam vidkännas alla de med områdets avskiljande, lagfart å fånget och andra med köpet förenade utgifter.

4:o.

[4.] *Kronobäck nr 1 i Kalmar län.*

Vid utarrendering för tiden 14 mars 1918—14 mars 1938 av kronoegendomen 1 mantal Kronobäck nr 1 med 1 mantal Kvarntorp nr 1 i Mönsterås socken av Kalmar län — varvid för egendomen betingats en årlig arrendeavgäld av 3,500 kronor — undantogos från arrendet egendomens utmark samt torpen Gränsborg och Släthyltan, vilka områden ställdes under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning. Av dessa torp är Gränsborg till den 14 mars 1926 utarrenderat till C. J. Svensson mot en årlig avgäld av 50 kronor samt skyldighet att mot viss ersättning utgöra 60 dagsverken å egendomens skog.

I anledning av en utav Svensson hos Kungl. Maj:t gjord framställning att få inköpa torpet Gränsborg bemyndigade Kungl. Maj:t domänstyrelsen att låta på statens bekostnad verkställa uppskattning av torpets saluvärde, varjämte Kungl. Maj:t anbefallde domänstyrelsen att, sedan värderingen ägt rum, jämte eget utlåtande till Kungl. Maj:t inkomma med värderingsinstrumentet ävensom övriga handlingar och kartor i ärendet.

Med skrivelse den 12 december 1924 har domänstyrelsen överlämnat instrumentet över en den 5 november 1924 hållen uppskattningsförrättning å torpet jämte övriga till ärendet hörande handlingar, däribland två kopior av utav extra lantmätaren Harald Malmberg år 1915 kompletterade och kopierade kartor över alla ägorna till ifrågavarande egendom ävensom en kartskiss över torpet Gränsborg.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande.

Torpet Gränsborg är beläget 3.5 kilometer från Tålebo järnvägsstation å Mönsterås—Fagerhults järnväg samt 5 kilometer från Mönsterås köping.

Det till försäljning avsedda området, som ligger utefter allmän väg vid gränsen till enskild mark, är å nyssnämnda kartskiss utmärkt med röda begränsningslinjer och omfattar en areal av 1.520 hektar, därav 0.395 hektar tomt, 0.525 hektar åker och 0.600 hektar avrösningsjord och impediment.

Såsom skäl till sin ansökning om förvärv av torpet har Svensson anfört, *att* han innehaft torpet sedan 1883, *att* hans hustru vore född på torpet, samt *att* det vore en tidsfråga, när han, som vore gammal (född 1859), ej kunde fullgöra den dagsverksskyldighet, som ålåge honom, i vilket fall han vore skyldig avstå från torpet.

Å torpet befintliga byggnader, som ägas av kronan, utgöras av boningshus i väl underhållet skick samt ladugård och källare, de båda senare gamla och av dålig beskaffenhet.

Uppskattningsmännen hava saluvärderat torpet sålunda:

0.920 hektar åker och tomt à 700 kronor	kronor	644
0.600 » avrösningsjord à 200 »	»	120
byggnader	»	1,200
växande skog	»	35
	summa kronor	1,999,

eller i avrundat tal 2,000 kronor.

Torpets arrendevärde hava uppskattningsmännen upptagit till 75 kronor.

Svensson har förklarat sig villig att som köpeskilling för torpet erlägga nämnda summa å 2,000 kronor.

Arrendatorn till huvudgården har förklarat sig icke hava något att erinra mot torpets försäljande till Svensson.

Domänintendenten har framhållit att, oaktat vägande skäl för bifall till Svenssons framställning syntes föreligga, det kunde starkt ifrågasättas, om ett sådant inhugg i egendomens ägofigur kunde vara tillrådligt, innan frågan om styckning av större delen av ägofiguren nr 502 blivit utredd. En försäljning av enbart ifrågavarande torp kunde eventuellt rubba en blivande styckningsplan i större skala.

Överjägmästaren i södra distriktet har ansett sig icke för det närvarande kunna tillstyrka torpets försäljning samt i huvudsak anfört följande:

Torpet läge i en utkant av egendomen och kunde frånskiljas utan olägenhet. Tillgången på arbetsfolk vore god, varför torpet knappast behövdes för att fylla egendomens behov av skogsarbetare. Å andra sidan kunde man ej frånse de skäl mot en försäljning, som domänintendenten framhållit. Det vore knappast lämpligt att ur hela den komplex av frågor, som kunde uppstå vid en ny diskussion om egendomens disposition, utbryta en enda liten detalj. Det förefölle även, som om torpet med hänsyn till arealen bleve olämplig, enär det bleve för litet som jordbrukslägenhet och för stort som bostadslägenhet. Vid blivande arrendevärdering för huvudgårdens förnyade utarrendering 1935 komme sannolikt krav att framställas om ökat jordinnehav till torpet. Den farhåga arrendatorn uttalat, att han vid inträdande oförmåga att fullgöra sin dagsverksskyldighet skulle komma att tvingas lämna torpet, hade ej fog för sig. Kronan brukade behandla sina gamla torpare mycket hänsynsfullt. Många gamla kronotorpare, som av ålder eller sjukdom vore oförmögna att arbeta, finge kvarsitta å sina torplägenheter på synnerligen förmånliga villkor. Endast ett skäl talade för försäljning av torpet, nämligen de jämförelsevis dåliga byggnaderna. Denna omständighet vore dock av mindre betydelse i förhållande till de framhållna olägenheterna.

Mot den verkställda saluvärderingen hade överjägmästaren icke något att erinra.

Länsstyrelsen har tillstyrkt torpets försäljning och har icke haft något att erinra mot den gjorda uppskattningen.

Domänstyrelsen har icke haft något att erinra vare sig mot det föreslagna saluvärdet å 2,000 kronor eller mot värderingen i övrigt. Vid en eventuell försäljning syntes torpet böra försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, jämlikt vilka grunder Svensson syntes vara berättigad till hembud, varjämte såsom villkor i övrigt borde föreskrivas stängselskyldighet för köpare.

Domänintendenten har sedermera meddelat, att ingen sannolikhet förefunnes för, att den stenbundna skogsmark, som låge å andra sidan torpet från vägen räknat, komme att bliva föremål för vidare styckning samt att, om så mot förmodan en gång i tiden komme att ske, erforderlig utfartsväg alltid skulle kunna åstadkommas.

Departementschefen. På grund av den i ärendet gjorda utredningen synas mig övervägande skäl tala för ifrågavarande torps försäljning. Försäljningen torde böra ske enligt gällande grunder för egnahemsupplåtelser å kronoegendomar, då torpets nuvarande brukare C. J. Svensson har hembudsrätt jämlikt 8 punkten av nämnda grunder.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att torplägenheten Gränsborg må med ovan angivet område om 1.520 hektar från kronoegendomen 1 mantal Kronobäck nr 1 med 1 mantal Kvarntorp nr 1 i Mönsterås socken av Kalmar län frånskiljas och försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med skyldighet för köpare att, om vederbörande jägmästare så påfordrar, på av jägmästaren godkänt sätt uppföra hägnad i torpets gräns mot egendomen i övrigt.

5:o.

[5.] *Österhult nr 1 i Kalmar län.* I en till Kungl. Maj:t ställd ansökning av den 12 december 1923 har arrendatorn av huvudgården till $^1/_4$ mantal Österhult nr 1 å kronoparken Norra Kvill i Rumskulla socken av Kalmar län A. J. Nilsson anhållit om tillstånd att få inköpa den arrenderade huvudgården jämte vissa ytterligare områden mot den köpeskilling, som efter värdering kunde finnas skälig.

I enlighet med Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 februari 1924 har domänstyrelsen genom vederbörande överjägmästares försorg låtit verkställa värdering för försäljning av lämpligt område av ifrågavarande egendom.

Det till försäljning föreslagna området, vilket å ett handlingarna bifogat utdrag av en av distriktslantmätaren C. von Kauffman år 1910 upprättad karta betecknats med rödstreckad kantfärg, omfattar enligt av vederbörande överjägmästare upprättat värderingsinstrument en sammanlagd areal av 44.80 hektar med följande åsatta markvärden:

Tomt och trädgård	0.23	hektar	69	kronor
Åker	6.95	»	2,413	»
Hårdvallsäng	1.36	»	136	»
Sidvallsäng	0.35	»	35	»
Slåtterkärr	1.47	»	74	»
Gärdesbacke	0.62	»	34	»
Skogsmark, produktiv	31.55	»	1,774	»
Impediment, kärr	0.71	»	14	»
» övriga	1.56	»	—	
	44.80	hektar	4,549	kronor.
Ståndskogens värde			9,291	»
		summa	13,840	kronor.

Åkerjorden, bestående av sandmylla i god hävd, är starkt besvärad av sten och rör.

Åbyggnaderna utgöras av boningshus, uthus och ladugård. Boningshuset, av timmer, brädfodrat, under tak av tegel, innehåller å nedre botten förstuga, kök och 2 rum samt å övre botten 2 rum. Byggnaden är gammal, men väl underhållen. Uthuset, av timmer under spåntak och inrymmande svinhus, vagnbod, snickarbod och matbod, är likaledes gammalt men i användbart skick. Ladugårdsbyggnaden, av timmer under spåntak, är inredd till loge med sädes- och hölador, fähus med 6 bås och kättar, stall med 2 spiltor samt vedbod. Byggnaden är gammal och bristfällig.

Skogsmarken består av stenbunden morän av medelgod beskaffenhet. Ståndskogen utgöres av tall, gran och lövträd i åldern 40—70 år. Bestånden äro glesa och luckiga, särskilt i områdets södra del. Virkesförrådet är uppskattat till 1,559 kubikmeter fast mått, motsvarande i medeltal 49 kubikmeter per hektar produktiv skogsmark.

Inägoområdet är utarrenderat till Nilsson för tiden $^{11}/_{3}$ 1924—$^{11}/_{3}$ 1927 mot ett årligt arrende av 275 kronor med skyldighet därjämte att mot i kontraktet bestämd ersättning årligen utgöra 20 mansdagsverken och 50 kördagsverken med enbet samt bestrida hälften av $^{1}/_{1}$ mantal Österhult nr 1 åliggande vägunderhåll in natura.

Vederbörande *jägmästare* förordar försäljningen, enär området ligger i utkanten av kronoparken och är synnerligen lämpligt för bildande av ett självständigt jordbruk.

Överjägmästaren tillstyrker försäljningen av samma skäl som jägmästaren, sedan dock från det ursprungliga ifrågasatta saluområdet undantagits den rena skogsmarken med därå befintlig rätt värdefull skog. Överjägmästaren har ifrågasatt, huruvida icke från det föreslagna saluvärdet av 13,840 kronor borde avdragas det efter 4 procent kapitaliserade värdet av de till 120 kronor beräknade skatterna eller 3,000 kronor, vadan saluvärdet sålunda skulle komma att sänkas till 10,840 kronor eller till i avrundat tal 10,800 kronor.

Domänstyrelsen har likaledes uttalat sig för, att kronan avhänder sig det ovan föreslagna området av kronoparken Norra Kvill, vilket område icke erfordrades för kronoparkens skötsel, samt upplyst, att nuvarande arrendatorn A. J. Nilsson syntes hava brukat egendomen under tiden 14 mars 1887—14 mars 1901 samt därefter oavbrutet innehaft densamma på arrende. Vidkommande saluvärdet har styrelsen ansett den av överjägmästaren föreslagna sänkningen därav icke vara befogad, enär åkerjorden med därå befintliga byggnader åsatts ett värde av i medeltal endast 350 kronor per hektar.

Med tillstyrkande av domänstyrelsens förslag får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *Departementschefen.*

att den del av hemmanet $^{1}/_{4}$ mantal Österhult nr 1 i Rumskulla socken av Kalmar län, som å den i ärendet företedda kartan betecknats med rödstreckad kantfärg, med därå befintliga kronan tillhöriga byggnader må frånskiljas stamhemmanet och mot en köpeskilling av

13,840 kronor försäljas till A. J. Nilsson under villkor i övrigt,

att området med äganderätt tillträdes den 14 mars 1926, därvid nu gällande arrendekontrakt skall upphöra att gälla;

att området jämte därå varande kronan tillhöriga byggnader och hägnader säljas i det skick, vari de vid tillträdet befinnas;

att köpeskillingen vid tillträdet erlägges till domänstyrelsen; samt

att köparen ensam vidkännes de med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader.

6:o.

[6.] *Kronoparken Ulfshult i Kristianstads län.*

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 31 juli 1896 indrogs förra trumpetarbostället 1 mantal Ulfshult nr 1 i Örkeneds socken i Kristianstads län och ställdes under skogsstatens vård för att förvaltas såsom kronopark. Med kronoparken, som benämnes Ulfshults kronopark, har därefter förenats dels jämlikt kungl. brev den 10 december 1897 den för kronans räkning inköpta egendomen $^{255}/_{776}$ mantal av kronoskatterusthållshemmanet $^{3}/_{8}$ mantal Kätteboda nr 1 i samma socken, dels ock jämlikt kungl. brev den 12 november 1915 två inköpta mindre områden.

Å den del av kronoparken, som bildats av förberörda kronoegendom Ulfshult nr 1, ligger torpet Nybrotorpet.

Sedan fråga väckts om torpets försäljning, har jägmästaren i Blekinge revir Erik Måhlén utarbetat förslag till omfattning av det till försäljning avsedda området jämte värdering därav.

Av handlingarna i ärendet, däribland en av jägmästare Måhlén, med ledning av äldre kartor, år 1924 upprättad karta över torpet inhämtas bland annat följande:

Kronoparken Ulfshult omfattar, med undantag av förutnämnda två mindre lägenheter, en areal av 1,696.70 hektar.

Det till försäljning avsedda Nybrotorpet omfattar en areal om tillhopa 12.61 hektar, därav 1.01 hektar åker och tomt, 1.69 hektar mossmark, 0.21 hektar ängsmark, 3.11 hektar betesmark m. m. och 6.59 hektar impedimenter. Å torpet finnas boningshus, ladugårdsbyggnad och svinhus, samtliga i bristfälligt skick. Jägmästaren har värderat torpet sålunda:

jorden	kronor	579: 70
byggnaderna	»	350: —
skogen, utgörande 130 kubikmeter	»	545: —
summa	kronor	1,474: 70

eller i avrundat tal 1,500 kronor.

Överjägmästaren i södra distriktet har icke haft något att erinra mot vare sig den föreslagna omfattningen av torpet eller värderingen av detsamma.

Domänstyrelsen, som icke haft något att erinra mot av jägmästaren för torpet föreslaget område och värde, har meddelat, att torpet icke erfordrades för kronoparkens skötsel, samt hemställt, att torpet måtte försäljas i enlighet med gällande grunder för upplåtelse av egnahemslägenheter.

Tillika har domänstyrelsen anfört följande.

Enligt kontrakt vore Nybrotorpet, omfattande det å Måhléns karta angivna område med undantag av ägofigurerna nr 18 och 19 samt dessutom ett område ängs- och betesmark och utgörande sammanlagt 22.18 hektar, utarrenderat till Anton Svensson för tiden intill den 14 mars 1925. Emellertid hade Svensson avrest till Amerika, och torpet brukades, enligt vad som under 1924 kommit till domänstyrelsens kännedom, sedan ett flertal år tillbaka av Svenssons syster Anna och dennas man John Bengtsson. Dessa hade hos styrelsen anhållit att få arrendet å sig överlåtet, och hade styrelsen den 6 mars 1924 medgivit sådan överlåtelse under villkor, bland andra, att den för Anton Svensson såsom tillträdessyn gällande laga syn, som förrättats å torpet den 8 maj 1915, skulle jämväl av John och Anna Bengtsson godkännas såsom tillträdessyn för dem. Detta villkor hade dessa likväl icke antagit, varför styrelsen den 8 maj 1924 återtagit medgivandet om överlåtelse, samtidigt som styrelsen anmodat överjägmästaren utarrendera torpet för en tid av ett år från den 14 mars 1925.

Även jag biträder försäljningsförslaget och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *Departementschefen.*

> att torplägenheten Nybrotorpet må med ovan angivet område frånskiljas kronoparken Ulfshult i Örkeneds socken av Kristianstads län och försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

7:o.

Kronoegendomen $^1/_3$ mantal Söndraby nr 2 i Vedby socken av Kristianstads län är till den 14 mars 1926 utarrenderad mot en årlig avgäld av 640 kronor. [7.] *Söndraby nr 2 i Kristianstads län.*

Under år 1923 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet häröver jämte övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren John Grenholm år 1923 kopierad och kompletterad karta över egendomen jämte beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen omkring 5 kilometer från Klippans järnvägsstation å Hässleholm—Hälsingborgs järnväg, är delad i tre skiften och omfattar en sammanlagd areal av 68.377 hektar. Fördelningen av ägoslagen framgår av följande tabell:

Skifte	Ägofig. å kartan	Areal hektar				
		åker	äng	odlingsmark	impediment	summa
I	1—15	3.653	0.098	1.011	0.681	5.443
II	16—63	38.605	0.022	1.125	2.082	41.834
III	64—73	5.948	0.138	—	0.500	6.586
summa		48.206	0.258	2.136	3.263	53.863
Härtill kommer från egendomen förut avsöndrade lägenheter	2^2—2^{13}, 38, 39					14.514
					summa	68.377

Å egendomen finnas sex lägenheter bebyggda med innehavarna tillhöriga hus.

Uppskattningsmännen hava föreslagit egendomens styckning och försäljning till egna hem. Som motiv härför hava de anfört, *att* samtliga lägenhetsinnehavare uttryckt önskan att få förvärva sina respektive innehav, *att* egendomen beträffande jordens beskaffenhet väl lämpade sig för uppdelning i småbruk, samt *att* egendomens åbyggnader vore i så dåligt skick, att nybyggnad av desamma inom de närmaste åren måste verkställas, vilket enligt uppskattningsmännens åsikt skulle draga för stora kostnader för att ställa sig ekonomiskt fördelaktigt för kronan.

Uppskattningsmännen hava ansett, att egendomen borde styckas i tio egnahemslägenheter, varvid samtliga sex lägenhetsinnehavarna borde erhålla hembud å sina respektive innehav med vissa av uppskattningsmännen föreslagna utvidgningar. Därjämte borde egendomens nuvarande arrendator, Sigfrid B. Svensson, som väl skött egendomen under fem år och hans fader före honom under femton år, hembjudas huvudgården. Tre obebyggda områden borde försäljas under hand.

Uppskattningsmännen hava åsatt de föreslagna egnahemslägenheterna följande arrende- och saluvärden:

Benämning å kartan	Innehavarens namn	Areal hektar	Arrendevärde kronor	Saluvärde	
				summa kronor	därav för växande skog kronor
Litt. A huvudgården	Nuvarande arrendatorn Sigfrid B. Svensson	18.032	Tillsammans med litt. H, I och K 725	17,250	—
Litt. B	Bengt Ingvarsson	0.685	25	400	—
» C	Johan Stjärnborg	5.269	186	3,100	—
» D	Karl Johansson	1.297	50	800	—
» E	Fritz Tuvesson	3.500	125	2,030	—
» F	Wilhelm Sjöholm	4.095	140	2,330	—
» G	Elin Pettersson	3.451	92	1,540	—
» H	—	4.042	—	2,800	—
» I	—	4.966	—	2,640	720: 47
» K	—	6.315	—	4,200	—
	summa	51.652	1,343	37,090	720: 47
allmänna vägar		2.211	—	—	—
	summa	53.863			

Vederbörande *jägmästare* har värderat skogsmarken å lotten litt. I till 388 kronor 40 öre, vilket belopp ej inberäknats i uppskattningsmännens ovanberörda värderingsförslag. Enligt jägmästarens värdering skulle saluvärdet å lotten litt. I bliva (2,640 + 388.40 =) 3,028 kronor 40 öre, därav 720 kronor 47 öre för växande skog.

Överjägmästaren i södra distriktet har instämt med jägmästaren i den av denne gjorda saluvärdering av lotten litt. I.

Länsstyrelsen har icke haft något att erinra emot uppskattningsmännens dispositionsförslag av egendomen.

Lantmäteristyrelsen har förklarat hinder ej möta för ägostyckning av egendomen.

Domänstyrelsen har tillstyrkt bifall till det uppgjorda förslaget till egendomens disposition. I fråga om saluvärdet å lotten litt. I har styrelsen förordat det av jägmästaren föreslagna saluvärdet. Beträffande övriga lotter åsatta saluvärden har styrelsen icke haft något att erinra. I likhet med uppskattningsmännen har styrelsen ansett lotten litt. A eller huvudgården böra hembjudas egendomens arrendator Sigfrid B. Svensson.

Departementschefen.

På skäl, som uppskattningsmännen anfört, biträder även jag ifrågavarande förslag till egendomens styckning till egna hem, därvid jag icke har något att erinra mot de av domänstyrelsen tillstyrkta saluvärdena.

Beträffande lotterna litt. B—G hava deras brukare jämlikt 7 punkten av gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar utan särskilt förbehåll en var hembudsrätt till av honom brukad lägenhet. I fråga om lotten litt. A eller huvudgården synes mig hembudsrätt böra tillerkännas den nuvarande arrendatorn.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

> att, sedan kronoegendomen $^1/_3$ mantal Söndraby nr 2 i Vedby socken av Kristianstads län blivit i huvudsaklig överensstämmelse med uppskattningsmännens förslag delad i tio lotter, litt. A—K, samma lotter må var för sig med ovan angivet område försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med hembudsrätt för Sigfrid B. Svensson till lotten litt. A.

8:o.

[8.] *Vessmanstorp nr 7 i Kristianstads län.*

Kronoegendomen 1 mantal Vessmanstorp nr 7, förut nr 1 och 4, i Riseberga socken av Kristianstads län är utarrenderad till den 14 mars 1926 mot ett årligt arrende av 1,100 kronor.

Under år 1923 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet häröver med tillhörande handlingar, däribland en av E. Mebius

år 1902 över egendomen upprättad och av distriktslantmätaren J. Grenholm år 1923 kopierad och kompletterad karta, inhämtas bland annat följande.

Ifrågavarande egendom är belägen 4 kilometer från Ljungbyheds station å Klippan—Eslövs järnväg samt innehåller, sedan från egendomen försålts 1.6560 hektar, en areal av 136.7300 hektar, därav 24.1840 hektar tomt och åker, 37.8170 hektar ängs- och betesmark, 69.3480 hektar skogsmark och 5.3810 hektar impediment.

Carl Olsson, vilken innehar en å egendomen befintlig lägenhet samt äger och bebor å densamma uppförda byggnader, har hos uppskattningsmännen anhållit att få inköpa lägenheten med lämplig avrundning av dess gränser.

Uppskattningsmännen hava med anledning härav föreslagit, att till Olsson måtte enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar försäljas ett område, som å ovannämnda karta betecknats med litt. B och omfattade en areal av 22.8200 hektar, därav 7.5690 hektar åker och tomt, 9.8270 hektar ängsmark, 4.6390 hektar skogsmark samt 0.7850 hektar impediment. Saluvärdet å området har av uppskattningsmännen föreslagits till 8,240 kronor.

Länsstyrelsen och vederbörande *överjägmästare* hava ej haft något att erinra mot försäljningsförslaget.

Domänstyrelsen har likaledes biträtt försäljningsförslaget. Därjämte har styrelsen meddelat, att, enär uppskattningsmännen föreslagit att den till försäljning ifrågasatta lägenheten skulle frånskiljas stamfastigheten genom ägostyckning, styrelsen, för undanröjande av härutinnan befintligt hinder, hos kammarkollegium hemställt om egendomens upptagande som en enhet, samt att kammarkollegium genom beslut den 18 december 1924 förordnat, att kronohemmanen $^2/_3$ mantal oförmedlat och dåvarande mantal Vessmanstorp nr 1 och $^1/_3$ oförmedlat och dåvarande mantal Vessmanstorp nr 4 skulle i jordeboken sammanföras och däri upptagas såsom ett hemman om 1 oförmedlat och dåvarande mantal med benämningen Vessmanstorp nr 7.

Departementschefen. Även jag tillstyrker försäljning av ifrågavarande lägenhet med ovan angiven areal. Nuvarande innehavaren av lägenheten, ovanbemälde Olsson har enligt punkten 7 av gällade grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar utan särskilt förbehåll hembudsrätt till lägenheten.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ifrågavarande lägenhet med en areal av 22.8200 hektar må från kronoegendomen 1 mantal Vessmanstorp nr 7 i Riseberga socken av Kristianstads län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

9:o.

Kronoegendomen 1 mantal Öinge nr 4 Skutgården i Asige socken av Hallands län är till den 14 mars 1926 utarrenderad mot ett årligt arrende av 1,100 kronor. [9.] *Öinge nr 4 Skutgården i Hallands län.*

Under åren 1923 och 1924 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet häröver jämte övriga till ärendet hörande handlingar, däribland dels tvenne kartor över egendomens inägor, upprättade den ena år 1903 av t. f. förste lantmätaren L. H. B. Danielson och den andra år 1923 av distriktslantmätaren Gustaf Norlin, dels ock en av J. S. Wallmark 1864 upprättad karta över egendomens skogsskifte, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 6 kilometer från Slöinge och 8 kilometer från Getinge järnvägsstationer, är förlagd i två på ett avstånd av 5 kilometer från varandra belägna skiften, nämligen inägo- eller hemskiftet samt skogs- eller utmarksskiftet, som även är benämnt Frostorpsskiftet och förvaltas som kronopark.

Egendomens sammanlagda areal utgör 270.53 hektar, därav skogsskiftet omfattar 111.39 hektar. Inägoskiftet innehåller en areal av 159.14 hektar, därav 1.70 hektar tomt och trädgård, 86.51 hektar åker, 0.20 hektar äng, 67.16 hektar skogs- och betesmark samt 3.57 hektar impediment.

Å egendomen finnes ett torp, Kastellet, som sedan 1918 brukas av Anders Larsson. Torpet ligger i nordvästra hörnet av egendomen och är å Norlins karta avskilt från egendomens övriga ägoområde med röd gränslinje. Dess areal utgör 15.65 hektar, därav 12.78 hektar åker, 2.29 hektar betesmark och 0.58 hektar impediment. Å torpet befintliga byggnader tillhöra brukaren med undantag av en magasinsbod, som äges av kronoegendomens arrendator.

Dessutom har ett å Norlins karta med ägofigurerna nr 2—7 utmärkt område sedan hösten 1919 för brukande såsom torp upplåtits åt Ernst Andersson, vilken därå påbörjat uppförande av byggnader. Området omfattar 30.46 hektar, därav 9.87 hektar åker, 15.00 hektar odlingsbar mark och 5.59 hektar skogs- och betesmark.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att ovannämnda två brukningslotter skulle till respektive innehavare upplåtas till egna hem, torpet Kastellet för ett saluvärde av 7,500 kronor och den av Andersson brukade lotten för ett saluvärde av 8,700 kronor.

Domänintendenten, vilken ansett såväl Larsson som Andersson vara att anse som mindre bemedlade, har meddelat, att Larsson väl hävdat torpet och att Andersson nedlagt ett synnerligen förtjänstfullt arbete å den av honom brukade lotten, vilken vid tillträdet var obrukad och obebyggd.

Länsstyrelsen och *överjägmästaren* hava icke haft något att erinra mot uppskattningsmännens förslag.

Domänstyrelsen har jämväl tillstyrkt försäljningarna för ifrågasatta saluvärden samt tillstyrkt hembudsrätt för Andersson i fråga om det av honom brukade området.

Departements-chefen.

Även jag tillstyrker försäljning av ifrågavarande båda områden och har intet att erinra mot de föreslagna saluvärdena. Torpet Kastellets brukare Larsson har jämlikt 7 punkten av gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar utan särskilt förbehåll hembudsrätt till detsamma. I likhet med myndigheterna synes mig hembudsrätt böra tillerkännas Andersson beträffande det av honom hävdade ägoområdet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ifrågavarande båda områden må var för sig med ovan angiven areal från kronoegendomen 1 mantal Öinge nr 4 Skutgården i Asige socken av Hallands län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med hembudsrätt för Ernst Andersson i fråga om det av honom brukade området.

10:o.

[10.] *Mällby nr 1 i Göteborgs och Bohus län.*

Kronoegendomen 1 mantal Mällby nr 1 i Spekeröds socken av Göteborgs och Bohus län är utarrenderad till den 14 mars 1927 mot ett årligt arrende av 607 kronor.

Under år 1924 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet häröver med tillhörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren E. Jansson år 1923 upprättad och år 1924 av t. f. distriktslantmätaren A. Rasmusson kompletterad karta över inägorna och torpen till kronoegendomen med beskrivning ävensom en år 1884 av O. E. Gyberg med biträde av A. J. Molin upprättad karta över egendomens utmark, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, förlagd i två skiften, hemskiftet och utmarksskiftet, är belägen 1.5 mil från Stenungssunds ångbåts- och järnvägsstation och 3 mil från Kungälv. Egendomen omfattar en areal av omkring 164 hektar, därav 25.7350 hektar åker och tomt, 7.8320 hektar äng, omkring 109 hektar avrösningsjord och omkring 22 hektar impediment. Å egendomen finnas två lägenheter, Dammen och Råsås, båda liggande på utmarksskiftet. Dammen innehaves av C. J. Niklasson och Råsås av Simon Pettersson. Lägenheterna äro bebyggda med respektive innehavare tillhöriga hus. Lägenhetsinnehavarna hava hos uppskattningsmännen gjort framställning att få inköpa sina områden med någon utvidgning i arealen.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att ovanberörda lägenheter skulle med gränser, som angivas å den av distriktslantmätaren Jansson upprättade kartan, försäljas till egna hem. Lägenheterna skulle därvid komma att omfatta en areal av, Dammen 7.7300 hektar, därav 2.6970 hektar tomt och åker, 0.4110 hektar äng, 4.4790 hektar avrösningsjord och 0.1430 hektar impediment, och Råsås 6.5980 hektar, därav 2.1420 hektar tomt och åker, 0.2970 hektar ängs- och odlingsmark, 3.8620 hektar avrösningsjord och 0.2970 hektar impediment. Saluvärdena hava av uppskattningsmännen beräknats

för Dammen i runt tal till 1,730 kronor, därav för växande skog 240 kronor, och för Råsås likaledes i runt tal 1,335 kronor, därav för växande skog 260 kronor.

Länsstyrelsen, överjägmästaren i södra distriktet samt *domänstyrelsen* hava icke haft något att erinra emot uppskattningsmännens försäljningsförslag.

Även jag tillstyrker försäljning av ifrågavarande två lägenheter. Nuvarande innehavarna av lägenheterna, bemälde Niklasson och Pettersson, hava jämlikt punkten 7 av gällande bestämmelser för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar utan särskilt förbehåll hembudsrätt till respektive lägenheter. *Departementschefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

> att ifrågavarande två lägenheter må var för sig med ovan angivet område från kronoegendomen 1 mantal Mällby nr 1 i Spekeröds socken av Göteborgs och Bohus län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med förbehåll om rätt för kronan till väg över lägenheterna och för köpare av lägenheterna till väg över den i kronans ägo kvarvarande del av egendomen.

11:o.

[11.] *Gamla Hospitalskyrkogården inom Göteborgs stad.*

Kronoegendomen »Gamla Hospitalskyrkogården» inom Göteborgs stad är till Göteborgs kyrkoinstitution (Göteborgs stads territoriella församlingar) utarrenderad till den 14 mars 1925 mot ett årligt arrende av 25 kronor. Vid den på 1890-talet skedda försäljningen av de tomter, som tidigare hört till Göteborgs gamla hospital, bibehölls ifrågavarande kyrkogård med därå då befintliga men numera nedrivna kyrka i statens hand för att tillsvidare genom domänstyrelsens försorg utarrenderas.

Under år 1922 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet över nämnda förrättning jämte övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren K. Rydén år 1922 kopierad karta över egendomen, inhämtas bland annat följande.

Egendomen är belägen inom Göteborgs stad omkring 6 kilometer från stadens centrum samt har en areal av 4,370 kvadratmeter.

Området har från slutet av 1500-talet tjänat såsom begravningsplats för Nya Lödöse och har från 1624 till 1870-talet använts till samma ändamål av hospitalsinrättningen å platsen.

För närvarande finnes å området ett flertal gravvårdar från 1800-talet. Kyrkogården är omgiven av en enkel gråstensmur samt bevuxen med höga träd. Området är ett enligt förordningen den 29 november 1867 angående forntida minnesmärkens fredande och bevarande skyddat fornminne.

Området är för närvarande utarrenderat till Göteborgs kyrkoinstitution under villkor att detsamma får användas endast till slåtter samt att de,

vilka äga rätt till begravningsplats å kyrkogården, fortfarande få begagna densamma.

Uppskattningsmännen, som framhållit, att den grässkörd, som kunde vinnas mellan gravvårdarna, vore av mycket ringa värde och att pietetshänsyn förbjöde dess användande på annat sätt än hittills ägt rum, hava föreslagit, att området måtte under samma villkor som förut utarrenderas till Göteborgs kyrkoinstitution eller, därest kyrkoinstitutionen vore villig inköpa detsamma, försäljas till institutionen för ett pris, motsvarande av uppskattningsmännen åsatt saluvärde å 500 kronor.

Kyrkoinstitutionen, som hörts i ärendet, har förklarat sig villig att inköpa området mot en köpeskilling av 500 kronor.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har biträtt uppskattningsmännens förslag.

Riksantikvarien, vars yttrande infordrats, har ansett, att en försäljning av kyrkogården till Göteborgs kyrkoinstitution vore lämplig under villkor, att köparen förpliktigades vidmakthålla och vårda kyrkogårdsmur och gravvårdar.

Domkapitlet i Göteborg har tillstyrkt områdets försäljning till kyrkoinstitutionen på av riksantikvarien föreslagna villkor.

Jämväl *domänstyrelsen* förordar områdets försäljning till Göteborgs kyrkoinstitution under villkor, som av riksantikvarien föreslagits. Mot det åsatta saluvärdet, 500 kronor, har styrelsen icke haft något att erinra. Styrelsen har låtit ombesörja skötsel och vård av området till den 14 mars 1926.

Kammarkollegium har förklarat sig icke hava något att erinra mot områdets försäljning till kyrkoinstitutionen.

Departementschefen.

Ifrågavarande kyrkogård upphörde, enligt i handlingarna lämnad uppgift, att användas för begravningsändamål, då hospitalsinrättningen i slutet av 1800-talet förflyttades till Hisingen. Med hänsyn till å kyrkogården ännu befintliga äldre gravar framstår likvisst som önskvärt, att kyrkogården alltjämt i möjligaste mån bibehålles orörd. Genom försäljning till Göteborgs kyrkoinstitution torde erforderlig trygghet vinnas för att den gamla platsen, vilken anses utgöra det enda ännu kvarstående minnet ovan jord av Göteborgs moderstad Nya Lödöse, även för framtiden vårdas och bevaras.

Jag hemställer fördenskull, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kronoegendomen »Gamla Hospitalskyrkogården» inom Göteborgs stad må mot en köpeskilling av 500 kronor, att kontant vid tillträdet erläggas till länsstyrelsen i länet, försäljas till Göteborgs kyrkoinstitution under villkor,

att området må tillträdas den 14 mars 1926 i det skick det då befinnes, varvid kyrkoinstitutionen inträder i de rättigheter och skyldigheter, Kungl. Maj:t och kronan ägt till den arrendator eller brukare, som vid samma tid avträder området,

att kyrkoinstitutionen skall svara för de området författningsenligt efter tillträdet åliggande utskylder,

att kyrkoinstitutionen skall vara pliktig vidmakthålla och vårda kyrkogårdsmur och gravvårdar å området, samt

att kyrkoinstitutionen ensam skall vidkännas lagfartskostnader och andra med köpet förenade utgifter.

12:o.

[12.] *Lundby nr 5 Håkan Jonsgården och Lundby nr 6 Stommen i Skaraborgs län.*

Jämlikt beslut av kammarkollegium och statskontoret den 20 november 1922 har landsfiskalsbostället i Laske distrikt $^1/_2$ mantal krono Lundby nr 5 Håkan Jonsgården och $^1/_2$ mantal krono Lundby nr 6 Stommen i Södra Lundby socken av Skaraborgs län från och med den 14 mars 1923 indragits till statsverket. Genom domänstyrelsens försorg har egendomen därefter utarrenderats för en tid av två år från och med sistnämnda dag mot ett årligt arrende av 2,200 kronor.

Under år 1924 har å egendomen hållits arrendeuppskattning. Av instrumentet häröver med därtill hörande handlingar, varibland en av distriktslantmätaren G. Lindhe år 1923 över egendomen upprättad karta med beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Till ifrågavarande hemman Lundby Håkan Jonsgården och Lundby Stommen höra följande ägoskiften, nämligen

ett för dem gemensamt hemskifte, som är beläget 12 kilometer från Vara köping och 6 kilometer från Vedums järnvägsstation samt innehåller 75.23 hektar, därav 49.4840 hektar åker och tomt, 25.4060 hektar annan mark och 0.34 hektar impediment,

ett för dem likaledes gemensamt skifte i Kaldebergskärr, vilket är beläget på förenämnda avstånd från Vara köping och 10 kilometer från Vedums järnvägsstation samt innehåller 61.6120 hektar, därav 44.7620 hektar åker och tomt samt 16.85 hektar annan mark, och

det för hemmanen jämväl gemensamma s. k. byskiftet eller ängsskiftet, som, beläget 2 kilometer från hemskiftet, å kartan omfattar ägofigurerna nr 403—417 och innehåller 5.17 hektar, varav 3.4090 hektar åker och tomt, 1.6760 hektar annan mark (huvudsakligen betesmark) och 0.0850 hektar impediment.

Härjämte hör till vartdera hemmanet dels ett skogsskifte, dels ett mossskifte. Skogsskiftena äro belägna intill varandra 6 kilometer från hemskiftet och 2 kilometer från skiftet i Kaldebergskärr samt äro å kartan betecknade med ägofigurerna nr 418—446 med en sammanlagd areal av 7.6510 hektar, varav 4.7830 hektar åker och 2.8680 hektar annan mark (huvudsakligen skogsmark och vall). Mosskiftena äro belägna vid Foglavik cirka 1.5 mil från gården och innehålla tillhopa 3.3608 hektar. Inberäknat ett för järnväg exproprierat område å skiftet å Kaldebergskärr utgör egendomens hela areal 154.4279 hektar.

Då förberörda s. k. byskiftet eller ängsskiftet, ehuru obebyggt, vore genom sitt avlägsna läge från huvudgården lämpligt att försälja till bildande av eget hem, hava uppskattningsmännen tillstyrkt skiftets upplåtande till dess

nuvarande innehavare, Alex. Berglund, som innehaft detsamma i 10 år och vid uppskattningsförrättningen anhållit att få inköpa skiftet under uppgift att han å skiftet angränsande soldattorp ägde byggnad, avsedd att överflyttas till lägenheten. Skiftet har åsatts ett saluvärde av 2,900 kronor. Vidare hava uppskattningsmännen föreslagit försäljning av förenämnda skogsskiften i en lott, enär desamma ehuru obebyggda vore passande till eget hem. Då emellertid någon spekulant därå ej anmält sig, har föreslagits lägenhetens utbjudande å offentlig auktion. Lägenheten har åsatts ett saluvärde av 3,350 kronor, varav 480 kronor för skogsmark och växande skog. Återstående delarna av egendomen böra enligt uppskattningsmännens förslag utarrenderas i två lotter.

Länsstyrelsen och vederbörande *överjägmästare* hava ej haft något att erinra mot försäljningsförslaget.

Domänstyrelsen har hemställt, att ovannämnda s. k. byskiftet eller ängsskiftet samt skogsskiften, de sistnämnda i en lott, måtte försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med hembudsrätt för ovanbemälde Berglund beträffande det av honom innehavda skiftet. Domänstyrelsen har därjämte meddelat, att styrelsen gått i författning om egendomens skötsel och vård under ett år från den 14 mars 1925.

Departementschefen. Även jag biträder försäljningsförslaget och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

> att ifrågavarande s. k. byskiftet eller ängsskiftet och skogsskiften, de sistnämnda i en lott, må var för sig med ovan angivet område från kronoegendomarna $^1/_2$ mantal Lundby nr 5 Håkan Jonsgården och $^1/_2$ mantal Lundby nr 6 Stommen i Södra Lundby socken av Skaraborgs län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med hembudsrätt till förstnämnda skiftet för A. Berglund.

13:o.

[13.] *Mockeltorp nr 2 Skattegården i Skaraborgs län.* Jämlikt beslut av kammarkollegium och statskontoret den 20 november 1922 har landsfiskalsbostället i Undenäs distrikt $^3/_4$ mantal krono Mockeltorp nr 2 Skattegården i Ekeskogs socken av Skaraborgs län från och med den 14 mars 1923 indragits till statsverket. Genom domänstyrelsens försorg har egendomen därefter utarrenderats till den 14 mars 1926 mot ett årligt arrende av 1,650 kronor.

Under år 1924 har å egendomen hållits arrendevärdering. Av instrumentet över berörda förrättning med därtill hörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren A. F. Lindeman år 1923 över egendomen upprättad karta med beskrivning, inhämtas bland annat följande:

Ifrågavarande egendom, som är belägen 10 kilometer från Moholms järnvägsstation, innehåller 90.5260 hektar tomt och åker, 0.6570 hektar äng, 0.0730 hektar betesmark och 13.0190 hektar skogsmark eller sammanlagt 104.2750 hektar.

Å egendomen finnas ett torp, Snika, omfattande ägofigurerna 120, 126—132 å förberörda karta, samt en lägenhet, Sörlyckan, omfattande ägofigurerna 121—125 å samma karta och innehållande 0.7740 hektar åker, 0.0250 hektar äng och 0.2030 hektar skogsmark. Byggnaderna å lägenheten ägas av lägenhetens innehavare G. Jansson.

Sedan från bemälde Jansson inkommit ansökan att få inköpa nämnda, av honom nu innehavda lägenhet, hava uppskattningsmännen, under förmälan att Jansson innehaft lägenheten i cirka 50 år, tillstyrkt hans framställning. Lägenhetens saluvärde har uppskattats till 1,025 kronor, därav cirka 237 kronor för växande skog; arrendevärdet har föreslagits till 25 kronor. Härjämte har torparen Erland Jung vid förrättningen anhållit att få inköpa torpet Snika, som han innehaft över 5 år. Uppskattningsmännen hava, under framhållande av att, därest torpet försåldes, ny statbyggnad måste uppföras å egendomen samt att kostnaderna härför skulle vida överstiga vad som vid försäljning skulle kunna erhållas för torpet, avstyrkt Jungs framställning.

Länsstyrelsen, överjägmästaren och *domänstyrelsen* hava icke haft något att erinra i anledning av uppskattningsmännens förslag.

Departementschefen.

Under erinran att G. Jansson enligt 7 punkten i gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar har hembudsrätt till lägenheten Sörlyckan, tillstyrker även jag uppskattningsmännens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ifrågavarande lägenhet Sörlyckan må med ovan angivet område från kronoegendomen $^3/_4$ mantal Mockeltorp nr 2 Skattegården i Ekeskogs socken av Skaraborgs län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

14;o.

[14.] *Luggavi nr 1 i Örebro län.*

Kronoegendomen 1 mantal Luggavi nr 1 i Örebro län är till den 14 mars 1927 utarrenderad mot en årlig avgäld av 800 kronor.

Under 1924 har å egendomen hållits uppskattningsförrättning. Av instrumentet däröver jämte övriga till ärendet hörande handlingar, däribland en av förste lantmätaren Ernst Fjellman år 1903 över egendomen upprättad karta med beskrivning ävensom två av distriktslantmätaren Athos Eckerbom år 1924 upprättade specialkartor över två till försäljning föreslagna områden med därtill av Eckerbom över egendomen upprättad beskrivning, inhämtas bland annat följande.

Egendomen, som är belägen 9 kilometer från Fjugesta järnvägsstation och 22 kilometer från Örebro, är förlagd i ett skifte och omfattar en areal

av 55.904 hektar, därav 34.397 hektar åker, 4.030 hektar äng och odlingsmark, 16.317 hektar avrösningsjord och 1.160 hektar impediment.

Uppskattningsmännen hava ansett egendomens nuvarande arrondering olämplig, i det att dess nordvästra del vore mycket smal och långsträckt.

Uppskattningsmännen hava därför föreslagit, att två å Eckerboms nyssnämnda specialkartor angivna områden av egendomens nordvästra del, skulle till nedan angivna saluvärden försäljas såsom egna hem.

Ägofigurer å Fjellmans karta	Areal hektar					Saluvärde kronor							
	åker	äng	skogsmark	impediment	summa	inrösningsjord		avrösningsjord		växande skog		summa i runt tal	
a) 1—18, av 19	0,501	0,406	1,640	0,059	2,606	381	80	196	80	1,277	—	1,850	—
b) av 19, 20—34, av 35, av 36...	2,760	0,608	3,414	0,020	6,802	2,053	60	409	68	5,161	—	7,625	—

Lägenheterna sakna boningshus ävensom övriga åbyggnader förutom en å den med a) betecknade lotten uppförd mindre vedbod, tillhörig änkan Karolina Larsson.

Enligt vad från domänintendenten inhämtats har lägenheten litt. a utfartsväg mot väster över Fagerlöths och Nästorps ägor.

Egendomens arrendevärde vid förnyad utarrendering har av uppskattningsmännen upptagits till 1,070 kronor.

Länsstyrelsen och *överjägmästaren* hava icke haft något att erinra emot det av uppskattningsmännen framlagda försäljningsförslaget.

Domänstyrelsen har även biträtt försäljningsförslaget. Styrelsen har emellertid funnit de åsatta saluvärdena väl höga på grund av de enligt styrelsens uppfattning för högt beräknade värdena å skogsmark och skog. Berörda värden syntes styrelsen kunna reduceras med respektive 33 $^1/_3$ och 10 procent, varigenom salvärdena kunde nedbringas till i rundade tal 1,660 kronor för den under a) upptagna lotten och till 6,970 kronor för den under b) angivna lotten.

Departementschefen. Jag biträder försäljningsförslaget i vad angår lotten a) samt har intet att erinra mot det av domänstyrelsen för denna lott föreslagna saluvärdet. I fråga om lotten b) anser jag denna på grund av det betydliga värde, som den växande skogen representerar, alltför dyr för att ett eget hem med fördel skall kunna bildas å densamma. Då huvudparten av arealen utgöres av skogsmark, torde denna lott utan svårighet fortfarande kunna brukas under huvudgården.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förutnämnda med a) betecknade lott må med ovan angivet område från kronoegendomen 1 mantal Luggavi nr 1 i Örebro län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

Statsrådets övriga ledamöter instämma i vad departementschefen hemställt uti de under 1:o—14:o här ovan antecknade ärenden.

Hans Maj:t Konungen lämnar bifall till vad departementschefen hemställt samt förordnar, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Joh:s Thygesen.